

Verksamhetsredovisning augusti

Status: Påbörjad **Rapportperiod:** 2024-08-31 **Organisation:** Socialnämnd

Verksamhet och ekonomi i korthet

Verksamhetsuppdrag

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter vad gäller äldreomsorg, insatser till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg. Nämnden ansvarar även för mottagande av nyanlända invandrare och ensamkommande asylsökande barn.

Socialnämnden har beslutat om tre mål för verksamheten under mandatperioden 2023– 2026 inom områdena självständighet, trygghet och kvalitet samt tre utvecklingsuppdrag kopplade till dessa. Arbetet utifrån de tre utvecklingsuppdragen pågår och bedöms vara genomförda innan mandatperiodens slut. I verksamhetsplan och budget för 2024 ingår beräknad effekt av några nya och förändrade avgifter samt bedömd effekt av åtgärder för att sänka verksamhetens nettokostnader. Åtgärderna omfattar ökad kostnadseffektivitet inom egenregiverksamheten, sammanhållen insatskedja för att korta ner placeringstider inom individ- och familjeomsorgen samt sänkta kostnader för ekonomiskt bistånd genom en satsning på välfärdsjobb.

Periodens ekonomiska resultat och prognos för året

Det samlade utfallet för januari-augusti 2024 uppgår till –412,1 mnkr jämfört med –426,3 mnkr i nettobudget för samma period, vilket motsvarar en positiv avvikelse på 14,2 mnkr (3,3 % av nettobudgeten). Intäkterna överstiger budget med 1,4 mnkr (1,0 % av budgeterade intäkter) medan kostnaderna understiger budget med 12,8 mnkr (2,2 % av budgeterade kostnader). De huvudsakliga orsakerna till det samlade överskottet för perioden är lägre personalkostnader än beräknat samt lägre kostnader för bl.a. ekonomiskt bistånd än budgeterat.

För helåret 2024 bedöms utfallet motsvara ett överskott i förhållande till nettobudgeten för året med 13,1 mnkr, motsvarande 2,0 % av nämndens nettobudget.

tkr	Utfall perioden 2023	Utfall perioden	Budget perioden	Avvikelse perioden	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse helår
Intäkter	152 929	145 155	143 708	1 447	215 820	215 059	761
Kostnader	-544 029	-557 214	-569 988	12 773	-841 763	-854 102	12 339
Resultat	-391 100	-412 059	-426 280	14 220	-625 943	-639 043	13 100

Verksamhetsuppföljning

Uppdrag

Mål för verksamheten

Socialnämnden har beslutat om tre mål för verksamheten under mandatperioden 2023–2026 - självständighet, trygghet och kvalitet.

I likhet med bedömningen i verksamhetsredovisningen per mars, är målet om god kvalitet uppfyllt medan övriga två mål delvis är uppfyllda per augusti 2024. Bedömningen, baserad på fastlagda indikatorer och dess utveckling över tid, är att självständighetsmålet kan uppfyllas under 2025 och att samtliga tre mål kommer vara uppfyllda vid mandatperiodens slut. Se vidare beskrivning av mål och måloppfyllelse längre ner i detta avsnitt.

Utvecklingsuppdrag

Som en del av utvecklingsuppdraget att se över stödet till målgruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar startades i början av året projektet ”Provbo”. Genom projektet får unga vuxna prova på att bo självständigt, men med stöd av personal. Syftet är att ge dessa färdigheter så att de på sikt kan flytta till eget boende med en meningsfull sysselsättning/arbete. Provbo-lägenheten är knuten till Ångbåtens serviceboende och stödet utförs i samverkan mellan personal för servicebostaden samt boendestödspersonal. Projektet kommer att utvärderas under hösten 2024, men indikerar hittills goda effekter för de enskilda brukarna.

Utvecklingsuppdraget att utveckla en sammanhållen insatskedja fokuserar på stöd till familjer och individer för att möjliggöra kvarboende i hemmet för barn, unga och vuxna som alternativ till placering samt för att underlätta övergång från placering till föräldrahem eller eget boende. Två behandlingsassistenter agerar stödperson till unga och vuxna genom att bland annat stötta till andra samhällskontakter såsom sjukvården eller Arbetsförmedlingen samt ger praktiskt stöd i hemmet till familjer. Därutöver implementeras förhållningssättet Signs of Safety (SofS) och under hösten kommer även arbete med säkerhetsplanering att påbörjas. Flera placerade ungdomar är numera på väg ut i vuxenlivet med det här stödet. Utvecklingsuppdraget har gett goda resultat i form av att flera unga vuxna bl.a. har fått eget boende och arbete. Stödet inom ramen för sammanhållen insatskedja har bidragit till att placeringar kunnat förkortas eller till och med undvikas. Utvecklingsuppdraget avslutas vid årsskiftet.

Det tredje utvecklingsuppdraget är att utveckla användningen av välfärdsteknik och digitala lösningar i vård och omsorg. Syftet är att öka livskvalitén, självständigheten och tryggheten för äldre och för personer med funktionsnedsättningar, vilket kräver att tillgången till samt användningen av välfärdsteknik stärks. En försörjningsstrategi har tagits fram för att lägga grunden för vilken välfärdsteknik som behövs de kommande åren för att möta de demografiska utmaningarna, underlätta för personal och ge brukare ökad trygghet och självständighet. Under första halvåret 2024 har arbete utförts för att kunna påbörja aktiviteter utifrån försörjningsstrategin, där ett exempel är införande av hygientoaletter med smarta funktioner på ett särskilt boende för äldre, en form av välfärdsteknik. En ansökan om medel från Vinnova har gjorts i syfte att använda medlen för ett projekt att implementera och utvärdera effekten i verksamheten. Förväntade effektmål är ökad självständighet och nöjdhet för den enskilde, arbetsmiljövinster samt ekonomiska fördelar genom minskade kostnader för personal, förbrukningsmaterial och sjukvårdsinsatser.

Uppdrag i verksamhetsplan och budget

Fler i sysselsättning och arbete

I en kartläggning har det identifierats flera vägar in, förvaltningsöverskridande, till likvärdiga insatser och aktiviteter för individer som av olika anledningar inte befinner sig på den reguljära arbetsmarknaden. Detta har föranlett ett utvecklat arbetssätt med fokus på individen där denne ska finna en väg in, men flera vägar ut till sysselsättning och arbete. Individer ska kunna gå vidare till praktik, studier, arbete eller annan försörjning. Det nya arbetssättet kan bli en möjliggörare utifrån medarbetarens kompetensökning, med fokus på det som fungerar och som varje individ vill utveckla, där det kommer finnas en tydligare tråd om vad målet är för den dagliga aktiviteten. Samverkan sker mellan funktionshinderområdet, individ- och familjeomsorgen samt barn- och utbildningsförvaltningens arbetsmarknadsenhet inklusive jobbtorg och kommunalt aktivitetsansvar (KAA).

I socialnämndens verksamhetsplan och budget för 2024 ingår förändrade avgifter inom flera verksamhetsområden. Samtliga avgifter är per augusti reviderade alternativt införda.

Beslutad översyn vad avser för bostad med särskild service enligt LSS har inte påbörjats i avvaktan på beslut i fråga om hyresmodell för vård- och omsorgsboende.

Inom ramen för grunduppdraget (verkställighet) vidtas åtgärder för ökad kostnadseffektivitet inom egenregiverksamheten, utvecklat arbetssätt inom individ- och familjeomsorgen med sammanhållen insatskedja för att korta ner placeringstider samt för att sänka kostnaderna för ekonomiskt bistånd genom en satsning på välfärdsjobb. Åtgärderna har inom individ- och familjeomsorgen gett effekt. Inom egenregiverksamheten har åtgärder vidtagits vilka förväntas minska kostnaderna succesivt och därmed förbättra resultatet.

Seniorsamtal

I den politiska plattformen finns mål om att seniora invånare ska få ett tryggt liv, en aktiv fritid och större frihet i val av boende. Vidare ska kommunen motverka ofrivillig ensamhet genom exempelvis mötesplatser. Som ett led i detta har brev med information om seniorsamtal gått ut till 231 invånare som fyller 80 år under året. Samtalet kan ske i hemmet, på en träffpunkt eller via telefon och kan utmynna i att senioren får stöd i att ta kontakt med andra aktörer inom kommun och region. Samtal med fokus på samhällsinformation, friskvård och allmänt välbefinnande har genomförts med samtliga som tagit kontakt efter att ha mottagit brevet. De har bl.a. lett till att invånare besökt de öppna verksamheterna som finns inom seniorliv. Då behoven inte kan härledas till faktisk ålder har också beslut om att utöka målgruppen till samtliga pensionärer tagits och förhoppningen är att nå de som är äldre än 80 år och inte har fått erbjudandet tidigare. Insatsen seniorsamtal är i linje med riktningen i den nya socialtjänstlagen om att vara en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst.

Implementering av samordnad familjeplan (SFP)

Under 2023 avslutades pilotprojektet med arbetsmodellen Samordnad familjeplan (SFP). Modellen syftar till att underlätta för familjer som har kontakt med flera enheter inom socialförvaltningen samt till att förbättra samverkan dem emellan. Pilotprojektet utvärderades med positivt resultat avseende brukarupplevelse och samverkan. Implementering av arbetsmodellen i ordinarie verksamhet genomfördes under första kvartalet 2024.

Projektet Barnrättsresan

Barnkonventionen blev lag 2020 och för att implementera och öka tillämpningen av lagen inom socialförvaltningen genomfördes projektet Barnrättsresan. Barnperspektivet har tydliggjorts i arbetsprocesser och ytterligare aktiviteter för att

öka delaktighet, utveckla metoder, arbetssätt och rutiner har genomförts. Förändringar har även gjorts i den fysiska miljön genom att besöksrum har barnanpassats. I mars 2024 slutfördes projektet Barnrättsresan.

Statsbidrag

Under inledningen av 2024 har ett flertal riktade statsbidrag rekviderats. Dessa är bland annat inriktade på utvecklingsarbete för att säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer, motverka ofrivillig ensamhet, främja psykisk hälsa och suicidprevention samt för att utveckla kommunens arbete för en god och nära vård. Kommunen har även beviljats statsbidrag i syfte att kunna genomföra åtgärder för att stärka socialtjänstens beredskap så att verksamheten kan upprätthållas under höjd beredskap eller kris. Vidare har bidrag beviljats i syfte att stötta det förberedande arbetet med omställningen till den nya Socialtjänstlagen som väntas träda i kraft i juli 2025.

I februari 2024 fastställdes fördelningsprinciper för riktade statsbidrag inom socialnämndens område. Statsbidragen tecknas delvis in i nämndens driftbudget och resterande del används till centrala satsningar som kommer samtliga brukare till del oavsett utförare av insatser. Kostnaderna består av arbetstid, inköp av exempelvis välfärdsteknik, utbildning av personal och evenemang riktade till äldre. Statsbidraget Äldreomsorgslyftet har nyttjats av såväl utförare inom egen regi som externa utförare.

Självständighet

Målområde: Stöd och insatser är individuellt utformade, samordnade och tar tillvara individens egna resurser och önskemål för ett så självständigt liv som möjligt.

Mål: Insatserna stärker individen att utifrån sina förutsättningar leva ett självständigt liv.

Bedömning	Trend
	↗

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Bedömning	Trend
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av biståndsmottagare 18+ år	50	50	54		→
Andel placerade barn och unga som får det stöd de behöver			100		–
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	88%	100%	94%		→
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	85%	60%	90%		↗
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	73%	80%	82%		→

Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	88%	80%	83%		→
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)		89%	88%		→
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)		76%	77%		→
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)		73%	74%		→
Andel klienter inom äldreomsorg och funktionsnedsättning som upplever en förbättrad situation sedan de fick kontakt med socialtjänsten			82%		-

En av indikatorerna inom målområdet självständighet "vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd - andel av samtliga biståndsmottagare", fångar inte hur väl verksamheten lyckas bryta långvarigt biståndsberoende. Indikatorn kommer därför att föreslås bytas ut till 2025 och ersättas med "vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd - andel av befolkningen".

Trygghet

Målområde: Socialnämndens förebyggande arbete och insatser ska bidra till upplevelsen av trygghet för individen i behov av stöd, dess anhöriga och för kommunens invånare i stort.

Mål: Insatserna bidrar till ökad trygghet för den som är i behov av stöd, för anhöriga och för kommunens invånare.

Bedömning	Trend
	→

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Bedömning	Trend
Brukarenkät familjehem - Brukaren känner sig trygg i boendet, andel (%)		88%	100%		↗
Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	87%	80%	82%		→
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	89%	60%	77%		↗
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%)		89%	87%		→
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)		85%	77%		↘

Andel klienter inom äldreomsorg och funktionsnedsättning som upplever att det är lätt att få kontakt med sin socialsekreterare			82		-
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - få kontakt, andel (%)	97%	93%			→

Kvalitet

Målområde: Socialnämndens verksamhet präglas av ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på rättssäkerhet i myndighetsutövningen och utveckling av insatser som tillgodoser invånarnas behov.

Mål: Myndighetsutövning och genomförande av insatser håller god kvalitet och tillgodoser invånarnas behov.

Bedömning	Trend
	→

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Bedömning	Trend
Brukarbedömning barn- och ungdomsvård IFO - helhetssyn, andel (%)			100%		-
Andel klienter m aktuell genomförandeplan inom VO funktionsnedsättning			91		-
Andel klienter m aktuell genomförandeplan inom VO äldreomsorg			75		-
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		90%	91%		→
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		79%	76%		→
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)		85%	93%		↗
Andel klienter inom äldreomsorg och funktionsnedsättning som är nöjda med de stöd de får från socialtjänsten			94		-

Utvecklingsuppdrag	Slutdatum	Status
Höja kompetensen avseende neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	2025-12-31	
Beskrivning: Höja kompetensen i organisationen kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) samt se över hur stödet till målgruppen ytterligare kan stärkas.		
Utveckla en sammanhållen insatskedja	2024-12-31	

Beskrivning:

Utveckla en sammanhållen insatskedja i samverkan med berörda aktörer i syfte att utveckla hemmaplanslösningar och korta placeringstiderna för barn, unga och vuxna.

Utveckla användningen av välfärdsteknik

2026-12-31

Beskrivning:

Utveckla användningen av välfärdsteknik och digitala lösningar i vård och omsorg.

Arbetet med utvecklingsuppdragen pågår (status gul markör) och ytterligare beskrivning av de aktiviteter som genomförts och de resultat som hittills uppnåtts återfinns i inledningen av avsnitt 2.1.

Väsentliga händelser under året

Här följer ett urval av väsentliga händelser som inträffat inom nämndens verksamhetsområden under årets första åtta månader.

Samverkansgrupp mot våld i nära relationer

För att stärka det tvärprofessionella samarbetet och etablera vägar att nå individer i behov av stöd eller skydd har medarbetare och chefer inom individ- och familjeomsorgen startat upp en samverkansgrupp mot våld i nära relationer tillsammans med polisen.

Samverkan kring barn och unga i organiserad brottslighet

I november 2023 gav regeringen flertalet myndigheter i uppdrag att inrätta en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begår grova brott. Samverkansstrukturen för Barn och unga i organiserad brottslighet (BoB) syftar till att stärka samarbetet och minska risken att barn och unga hamnar i grov kriminalitet. Ett lokalt BoB-råd ska upprättas i varje kommun. I Ekerö kommun har rådet representanter från socialförvaltningens individ- och familjeomsorg, polisen, skola samt Ung i Ekerö. Rådet har träffats ett par gånger och har fortsatta möten inplanerade. Bland annat har de sett en tecknad film som polisen gjort om att hamna i gäng eller bli kriminell och som är riktad till ungdomar och de som arbetar med ungdomar exempelvis i skolan.

Stöd till personer långt från arbetsmarknaden

Ekerö kommun har ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Ekerö pastorat avseende bl. a. mottagande av och stöd till nyanlända i kommunen samt arbetsmarknadsinsatser och praktik för personer som står långt från arbetsmarknaden. Då mottagande av nyanlända enligt Lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) har minskat i kommunen och att den egna verksamheten kan tillhandahålla de aktuella insatserna är överenskommelsen uppsagd och löper ut den 30 september.

Placerade barns hälsa

Förvaltningen har med stöd av FoU Nordväst arbetat med att öka andelen erbjudanden om hälsoundersökningar för placerade barn och unga. Arbetet med att kartlägga och skapa ett arbetssätt har varit framgångsrikt. Projektet påbörjades i februari 2023. I augusti samma år hade 27% av placerade barn och unga erbjudits hälsoundersökning. Andelen har ökat vid samtliga mätningar och visade i augusti 2024 att 81% av placerade barn och unga har erbjudits hälsoundersökning. Arbeta för att ytterligare öka andelen pågår och lärdomarna sprids samtidigt till andra kommuner.

Individens behov i centrum

Inom funktionshinderområdet fattades 2023 beslut om att implementera Individens behov i centrum (IBIC) i samtliga LSS-insatser. Tillhörande modul köptes in och konfigurerades till befintligt verksamhetssystem under hösten. Representanter i verksamheterna har gått en processledarutbildning hos Socialstyrelsen under 2023 och andra har deltagit i en digital introduktionsutbildning. Alla nya ärenden handläggs enligt IBIC och uppdateringar av tillsvidarebeslut sker parallellt under tiden. Implementeringen, att alla ärenden handläggs i IBIC-modul, förväntas vara klar i slutet av 2025.

Resurser möter behov

En tidigare kartläggning av brukares behov i förhållande till fördelade resurser inom verksamhetsområde funktionsnedsättning har under 2023 resulterat i ett antal åtgärder för bättre resursanpassning bland annat genom sammanslagning av enheter och omfördelning av chefsansvar. Fortsatta anpassningar har gjorts inom egenregiverksamheter där resurstilldelning ska möta bedömt brukarbehov.

Uppstart av bemanningsenhet

Som ett sätt att möta utmaningarna med kompetensförsörjningen inom vård och omsorg startades i början av året en permanent bemanningsenhet efter att ha pågått i projektform inom äldreomsorgen. Bemanningenheten har i uppdrag att samordna bemanningen inklusive rekrytering och schemaläggning med syfte att minska kostnader och optimera personalresurserna inom äldreomsorgens egenregi. En enhetschef tillträdde i juni. Under året kommer uppdraget breddas till att även omfatta funktionshinderomsorgen.

Byte av trygghetslarm och larmoperatör

I februari 2024 började det nya avtalet med SOS Alarm avseende trygghetslarm i ordinärt boende att gälla. Teknisk installation är slutförd. Larmet fungerar bra hos brukaren och applikationen har haft färre störningar. När arbetssättet satt sig har det agerat avlastande för personalen. Larmoperatören har möjlighet att på egen hand tillkalla ambulans vid behov när larm inkommer vilket förenklar och påskyndar förloppet efter att brukare larmat.

Samarbetet med vårdgivarna avseende basal hemsjukvård upphörde

I slutet av 2023 sade de lokala vårdgivarna upp överenskommelsen med Ekerö kommun avseende delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser inom basal hemsjukvård per 2024-04-30, detta med hänvisning till stärkta kompetenskrav från regionen. Uppsägningen medförde ett större intäktsbortfall, netto -5,2 mnkr för 2024.

Korttidsplatser

På Ekgården har fyra korttidsplatser tillskapats i syfte att ta emot personer som skrivs ut från slutenvården. Dessa har använts med hög frekvens och medfört att kommunen kunnat undvika dyra, externa placeringar. Även personer under 65 år har kunnat erbjudas korttidsplacering internt. Intern placering har vidare möjliggjort hemmamiljöbedömningar, vilket inte görs vid externa placeringar. Därutöver har det inneburit en effektivisering av vårdplaneringen vilket varit fördelaktigt för både vårdplanerare och brukare.

Beslut i hyres- och arrendenämnden

Den 29 augusti fattade hyres- och arrendenämnden i Stockholm beslut i 19 ärenden rörande hyressättning vid vård- och omsorgsboendena Kullen och Söderströmsgården. Hyresnämnden accepterade en hyra fullt ut, medan övriga 18 hyror sattes till ett lägre belopp än vad som begärts.

Ekonomi

Utfall perioden

Socialnämnden redovisar per augusti ett positivt resultat i förhållande till budget med 14,2 miljoner kronor (mnkr) varav 10,5 mnkr avser nämnd, förvaltningsledning samt myndighet och 3,7 mnkr avser egenregi. Nedan kommenteras, med fokus på det mest väsentliga, det ekonomiska resultatet för perioden per verksamhet.

Politisk verksamhet

För den politiska verksamheten inom Socialnämnden redovisas ett positivt resultat om 0,3 mnkr.

Ledning, myndighetsutövning och administration

För ledning, myndighetsutövning och administration redovisas ett överskott om 7,2 mnkr främst beroende på lägre personalkostnader samt lägre övriga externa kostnader än budgeterat.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen (exkl. ledning och myndighetsutövning) redovisar sammantaget ett överskott i förhållande till budget efter åtta månader med 5,1 mnkr. Vakanser är en delförklaring till överskottet där följden blivit att vissa utvecklingsfrågor fått stå åt sidan, bl.a. råd och stöd i samarbete med grundskolornas år 7-9.

Inom barn och ungdomsvården understiger antalet placeringar i familje-/jourhem budgeterade volymer.

Insatser för vuxna missbrukare liksom för övriga vuxna ligger i nivå med budget. Undantaget boendestöd till övriga vuxna som har minskat något i omfattning i förhållande till budget.

Varav egen regi

Öppenvården har erbjudit individer insatser på hemmaplan i stället för att köpa in dessa externt, detta trots att vakanser uppstått under året. Sammantaget har kostnaderna blivit lägre än budgeterat, vilket bidragit till överskott på 2,1 mnkr jämfört med budget.

Integration

Inom verksamheten för nyanlända och ensamkommande redovisas ett underskott i förhållande till budget om sammanlagt -1,3 mnkr. Antalet nyanlända i etablering har minskat under årets första åtta månader från ett fyrtiotal individer i januari till ett tjugofemtal i augusti och understiger budgeterade volymer för 2024.

Funktionshinderområdet

Verksamheterna inom området (exkl. ledning och myndighetsutövning) redovisar ett samlat överskott om 2,9 mnkr efter årets första åtta månader, vilket främst beror på färre individer med bostad med särskild service enligt LSS än budgeterat.

Även personlig assistans- och boendestödstimarna är färre än budgeterat. I utfallet per augusti ingår två väsentliga engångsvisa poster som tillsammans påverkar utfallet i positiv riktning med 2,3 mnkr. Den ena avser minskade kostnader för de 20 första timmarna personlig assistans som betalas till försäkringskassan om 3,0 mnkr och det andra avser en dom i förvaltningsrätten om rätten till personlig assistans som beräknas till en merkostnad om 0,7 mnkr.

Varav egen regi

Inom egenregiverksamheten redovisas sammantaget ett överskott i förhållande till budget om 3,3 mnkr. Underskott återfinns inom bostad med särskild service och avlösar- och ledsagarservice enligt LSS samt boendestöd, medan daglig verksamhet enligt LSS, personlig assistans samt korttidsvistelse bidrar med överskott.

Äldreomsorg

Verksamheterna inom äldreomsorgen (exkl. ledning och myndighetsutövning) redovisar sammantaget ett överskott med 0,2 mnkr för årets första åtta månader. Lägre intäkter från regionen avseende delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser i förhållande till budget (-3,4 mnkr) påverkar utfallet negativt. Det totala antalet timmar inom hemtjänst oavsett regiform, ligger sju procent över budget och medför att nettokostnaderna överstiger budget med 6,0 mnkr. Behovet av platser på vård- och omsorgsboende ligger något under budget.

Varav egen regi

Under våren har antalet vårddygn på vård- och omsorgsboendena varit i nivå med budgeterat samtidigt som personalkostnaderna varit något högre. Beläggningsgraden när det gäller permanentplatser ligger i paritet med den budgeterade nivån på 97,5 %, medan andelen belagda korttids-/växelvårdsplatser uppgått till 72 % jämfört med budgeterade 70 %.

Prognos helår

För helåret prognostiseras ett positivt resultat för nämnden som helhet om 13,1 mnkr (varav 12,1 mnkr avser myndighet och 1,0 mnkr egenregiverksamheten). Nedan kommenteras, med fokus på det mest väsentliga, prognosen per verksamhetsområde.

Politisk verksamhet

För den politiska verksamheten inom socialnämnden prognostiseras ett överskott på 0,4 mnkr.

Ledning, myndighetsutövning och administration

För ledning, myndighetsutövning och administration beräknas ett överskott om 9,4 mnkr för helåret 2024, framförallt beroende på lägre personalkostnader och att budget för bl.a. köp av konsulttjänster inte behöver nyttjas.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen (exkl. ledning och myndighetsutövning) prognostiserar ett överskott i förhållande till budget med 7,1 mnkr för helåret 2024.

Färre placeringar familjehem samt lägre kostnader för ekonomiskt bistånd än budgeterat, medför att prognosen pekar på överskott för helåret 2024.

Varav egen regi

Öppenvården har vissa vakanser och därtill lägre kostnader för externa individuella stödinsatser än budgeterat, vilket ger ett överskott i förhållande till budget.

Integration

Verksamheterna inom integrationsområdet prognostiserar ett underskott om -1,1 mnkr för helåret 2024. Med undantag av ukrainska medborgare som folkbokförs i Ekerö, kommer antalet individer i etablering successivt att minska under hösten.

Funktionshinderområdet

Verksamheterna inom funktionshinderområdet (exkl. ledning och myndighetsutövning) prognostiserar ett överskott om 1,7 mnkr för helåret 2024.

Det prognostiserade överskottet är bl.a. en följd av lägre volymer för köp av verksamhet avseende boende för vuxna och barn enligt LSS, samt minskade kostnader för hemtjänst och boendestöd enligt SoL. De ökade kostnaderna för 2023 års avtal om personbundna transporter ryms inom prognosen för helåret.

Habiliteringsersättning

Socialnämnden fattade i maj 2024 beslut om att använda statsbidrag för habiliteringsersättning till att bibehålla en ersättningsnivå om 10 kr per timme för deltagande i daglig verksamhet enligt LSS. Därtill beslutade nämnden att resterande del av statsbidraget ska användas till att utbetala en engångssumma till samtliga deltagare i daglig verksamhet baserat på deltagande under januari-september 2024. Utbetalningen kommer att ske i december 2024.

Varav egen regi

Inom egenregiverksamheten bidrar daglig verksamhet likvärdig som personlig assistans, ledsagar- och avlösarservice och bostad med särskild service med ett prognostiserat överskott jämfört med budget för helåret. Verksamheterna korttidsboende enligt LSS samt boendestöd beräknas redovisa underskott i förhållande till budgeten, vilket i huvudsak beror på högre personalkostnader än beräknat. Inom boendestöd beror det främst på andel tid hos brukare i förhållande till antal arbetade timmar.

Äldreomsorg

Verksamheterna inom äldreomsorgen (exkl. ledning och myndighetsutövning) prognostiserar ett samlat underskott om -4,2 mnkr för helåret 2024.

Prognosen för insatser i ordinärt boende påverkas negativt av minskade nettointäkter från regionen för delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser (5,2 mnkr). Antalet hemtjänsttimmar överstiger budget och bidrar till underskottet inom äldreomsorgen.

Hyses- och arrendenämndens beslut avseende hyressättning vid Kullen och Söderströmsgården har överklagats till Svea Hovrätt. Om inte prövningstillstånd beviljas kommer återbetalning av hyror behöva ske. Minst 1,4 mnkr kommer då att behöva betalas tillbaka till hyresgästerna beroende på när hovrättens beslut fattas.

Under året kan ett ökat antal hemtjänsttimmar än budgeterat utläsas, vilket beräknas fortsätta under resten av året. De ökade kostnaderna för personbundna transporter som följer av 2023 års avtal ryms inom prognosen för helåret.

Varav egen regi

På de två vård- och omsorgsboendena noteras i augusti en beläggning avseende permanentplatser på Söderströmsgården på 98,5% och 96,2 % på Ekgården, där ett genomsnitt på minst 97,5 % behövs för att skapa förutsättningar en ekonomi i balans. HSL-teamet har klarat av sommaren med färre vikarier än beräknat och överskott beräknas även för årets sista fyra månader. Ledningsorganisationen inom vård- och omsorgsboende är under förändring och externt inhyrd ledningspersonal

kan komma att behövas, bl.a. då förberedelser för nyttjande av andra våningen på paviljongen vid Söderströmsgården behöver genomföras under hösten. Kommunens öppna verksamheter för äldre som bedrivs i egen regi bedöms redovisa ett marginellt överskott för helåret 2024, bl.a. tack vare tillkommande riktade statsbidrag.

Känslighetsbedömning

Risker och möjligheter i prognosen för helåret

Överprövningen av hyres- och arrendenämndens beslut om hyressättning på kommunens vård- och omsorgsboenden kommer att kunna påverka det slutliga utfallet för 2024. Om prövningstillstånd inte medges kommer åtminstone 1,4 mnkr att behöva betalas tillbaka till hyresgästerna. Prognosen tar inte hänsyn till detta.

Frågan om rätten till personlig assistans i ett enskilt ärende och som kommenteras i avsnitt 3.1 kan leda till ytterligare kostnader utöver de 0,7 mnkr som redan belastat perioden januari-augusti.

Ansökningar till Migrationsverket om kompensation för initiala kostnader för Ukrainska medborgare som folkbokförs i Ekerö samt ersättning för placeringskostnader avseende ensamkommande kan leda till intäkter utöver prognostiserat, uppskattningsvis 1,5 mnkr.

Jul- och nyårshelgen 2024 består av många s.k. klämdagar och därmed många dagar som bl.a. berättigar till högsta tillägg för obekvämt arbetstid, vilket kommer att påverka personalkostnaderna i december. Hänsyn har tagits för detta i prognosen för helåret, medan det slutliga utfallet kommer först i mitten av januari 2025.

Förändrade volymer, t.ex. i form av assistanstimmar, antal hushåll med ekonomiskt bistånd, vårddygn inom särskilda boenden och månadsplatser inom vård av barn och unga, kan påverka utfallet inom de flesta av socialnämndens verksamheter. En enskild individ med omfattande behov av insatser, t.ex. inom bostad med särskild service enligt LSS, kan förändra kostnaderna med en miljon kronor och i särskilda fall, uppemot flera miljoner kronor på årsbasis.

Behovet av insatser för äldre personer, särskilt inom hemtjänst, kan snabbt förändras i takt med en åldrande befolkning. Detta gäller särskilt personer över 85 år. Sedan 2023 har det totala antalet hemtjänststimmar ökat från 11 200 per månad i genomsnitt, till i genomsnitt 12 200 per månad under perioden maj-augusti 2024, vilket motsvarar en ökning med nio procent under samma period.

Riktade statsbidrag

Olika former av riktade statsbidrag, främst inom äldreomsorgen, ökar såväl administrationen liksom försvårar styrningen av verksamhet och ekonomi. En viss försiktighet har tillämpats i bedömningen av hur stor del av de totalt 23,4 mnkr som Ekerö kommun beviljats under 2024 som faktiskt kan nyttjas. Årets bidrag för ökad sjuksköterskebemanning i särskilda boenden för äldre om totalt 2,9 mnkr, klassificeras som generella statsbidrag och redovisas som en intäkt centralt i kommunen. Bland de resterande 20,5 mnkr beräknas 19,5 mnkr kunna användas under året.

Förväntad utveckling

Ny socialtjänstlag

I juli 2024 publicerades lagrådsremissen avseende en ny socialtjänstlag och under hösten väntas regeringen lägga fram en proposition för en ny socialtjänstlag, att gälla fr o m 1 juli 2025. Den nya socialtjänstlagen innebär bl. a. att socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig, arbeta förebyggande, vara kunskapsbaserad och kunna erbjuda insatser utan behovsprövning. Socialförvaltningen har påbörjat förberedande arbete med anledning av den nya socialtjänstlagen.

Befolkningsutveckling och demografi

Befolkningsprognosen från mars 2024 visar att antalet kommuninvånare över 80 år ökar med 148 personer (motsvarande 9,8%) under 2024 och förväntas öka med 120 personer (7,2 %) under 2025. Utifrån förväntade omsorgsbehov i hemmet eller på vård- och omsorgsboende kan en ökning om 41 respektive 32 individer med beviljad(e) insats(er) förväntas under 2024 respektive 2025.

Flyktingar enligt massflyktsdirektivet och anvisningar

Lagrådsremissen "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd" är ett av de lagförslag som kan påverka socialförvaltningens arbete genom att de som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare. Lagförslaget föreslås träda i kraft 1 november 2024. När EU i juni 2024 meddelade att massflyktsdirektivet förlängs föranledde det till att de personer som har haft uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet i två år får möjlighet att folkbokföra sig. Därmed har de rätt till insatser från kommunen och omfattas inte längre av Lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA).

Utifrån regeringens intention att flyktingar i kommunboenden ska kunna bo kvar har antalet anvisningar reviderats. Kommuntalet för 2024 är uppskrivet till 94 individer, varav 80 är individer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet i kommunala boenden eller i eget anordnat boende i kommunen. De övriga 14 individerna avser mottagande enligt Lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning som aviserats sedan tidigare.

Digital inkludering och utveckling

I juni 2024 kom besked om externa finansiella medel för att kunna genomföra ett projekt om smart teknik i hemmet för brukare i ordinärt boende. Projektet syftar till att öka kunskap kring välfärdsteknik och digital teknik som kan öka känslan av självständighet, trygghet och social interaktion med omvärlden. Det har en stark koppling till den kliniska utbildningslägenheten (KUL) och är en utveckling av det tidigare projektet.

I maj 2024 beviljades medel för projektet "framtidens välfärdsteknik" i samarbete med RISE som Ekerö kommun är delaktig i. Ett långsiktigt arbete för att förbättra förutsättningarna för att utveckla och införa välfärdsteknik i vård och omsorg kommer att inledas. Däribland ingår framtagande av en etisk guide för införande av välfärdsteknik, förslag på strukturer för samarbets- och testmiljöer samt ett arbete för att systematiskt mäta effekter av välfärdstekniklösningar. Vidare kommer det tas fram sätt för att sprida och implementera projektets resultat och verktyg bland intressenter. Projektet syftar till att göra det möjligt för personer med nedsatt funktionsförmåga oavsett ålder att öka eller bibehålla en god livskvalitet genom att kompensera för svårigheter och hinder i vardagen med hjälp av välfärdsteknik. Kommunen är bland annat behovsägare och kommer att stå för kostnader för medarbetares arbetstid. Projektet kommer att pågå till och med juni 2025.

Därutöver har ett arbete med att kartlägga möjligheterna att handlägningsprocesser inom ekonomiskt bistånd kan renodlas och digitaliseras påbörjats liksom ett arbete med att förbättra och digitalisera informationsflödet, som idag görs genom ett skickande av filer, mellan handläggare och hemtjänst.

Nyckelfri hemtjänst

I augusti 2024 påbörjades ett förberedande arbete för att upphandla digitala lås som ett steg i att införa nyckelfri hemtjänst hos brukare med hemtjänst eller trygghetslarm. Detta efter en analys, genomförd med stöd av SKRs kompetenscenter för välfärdsteknik, av vilka välfärdstekniska satsningar som ger störst ekonomiskt och kvalitetsmässigt mervärde för hemtjänstverksamheterna i kommunen. Effekterna av nyckelfri hemtjänst bedöms bl. a. bli ökad trygghet och säkerhet för brukarna, ökad effektivitet för utförarna, förbättrad arbetsmiljö för personalen samt minskad miljöpåverkan.

Vård- och omsorgsboendet i Träkvista

Förberedelser pågår inför att det nya vård- och omsorgsboendet i Träkvista ska kunna tas i drift vid årsskiftet 2025/26. Ekgårdens lägenheter kommer att behöva användas helt eller delvis tills det nya boendet står klart för inflyttning. För detta krävs bl.a. fortsatta kontakter med Arbetsmiljöverket vars föreläggande beträffande lägenheterna i den gamla delen av Ekgården löper ut vid årsskiftet 2024/25.

Kris och beredskap

Med de spänningar som finns i världen, krig och utmaningar av demokratin är det viktigare än någonsin att förbereda för eventuella kriser. Socialstyrelsen har beviljat ansökan om statsbidrag med syfte att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap. Under 2024 har workshops hållits med två enheter för att identifiera utmaningar och risker samt hitta och sammanställa lösningar utifrån ett scenario där verksamheten inte kan använda sina datorer. Fortsatt arbete med att skapa handlingsplaner för att hålla materialet uppdaterat kommer att göras. Ett förslag på hur fler enheter kan gå till väga för att skapa kontinuitetsplaner kommer att genomföras under hösten 2024 och framåt. Ett arbete för att ta fram målgruppsanpassad kriskommunikation kommer påbörjas med kommunens kommunikationsansvariga.

Välfärdsbrottslighet

Välfärdsbrott kan ske överallt där pengar hanteras. För en socialnämnd kan det handla om felaktiga utbetalningar, att avtal inte efterföljs eller bedrägerier. Under våren har intervjuer med enhetschefer, upphandlingsenheten, HR och ekonomi genomförts för att kartlägga vad som görs idag och vilka risker som finns i våra verksamheter. Framgent ska arbetet för att motverka välfärdsbrott systematiseras.

Investeringar

Socialnämnden har totalt 1,7 mnkr i investeringsbudget för 2024. Investeringarna avser inventarier till verksamheten, välfärdsteknik samt lokalanpassningar för oförutsedda brukarbehov. Under de första åtta månaderna har 0,0 mnkr av årets investeringsmedel ianspråktagits. Totalt 1,3 mnkr av budgeten förväntas nyttjas under året.

Bilaga 1 Resultatrapport

tkr	Utfall perioden 2023	Utfall perioden	Budget perioden	Avvikelse perioden	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse helår
Externa intäkter	60 799	51 799	46 252	5 547	74 597	68 822	5 775
Externa hyresintäkter	12 876	14 522	13 720	802	21 632	20 830	802
Driftersättning (intäkt)	77 866	78 490	83 085	-4 595	116 432	124 429	-7 997
Övriga interna intäkter	1 387	344	651	-307	3 158	977	2 181
Kapitaltjänstintäkter	1						
Intäkter	152 929	145 155	143 708	1 447	215 820	215 059	761
Personalkostnader	-199 956	-203 902	-214 065	10 163	-303 622	-320 088	16 466
Omkostnadsersättning	-2 178	-2 016	-1 723	-293	-2 871	-2 585	-286
Externa hyreskostnader	-1 821	-1 495	-817	-678	-2 071	-1 225	-846
Interna hyreskostnader	-37 042	-38 523	-38 523	0	-57 784	-57 785	1
Övriga externa kostnader	-51 859	-46 880	-57 336	10 455	-78 062	-86 004	7 942
Driftersättning (kostnad)	-84 879	-85 521	-90 721	5 200	-128 305	-136 146	7 841
Övriga interna kostnader	-786	-3 759	-1 723	-2 035	-8 702	-2 585	-6 116
Köp av huvudverksamhet	-164 653	-174 254	-164 390	-9 864	-259 154	-246 667	-12 487
Avskrivningar	-807	-779	-624	-154	-1 078	-924	-154
Internränta	-47	-85	-65	-20	-113	-93	-20
Prel. leverantörsfakturor	0	0		0	0		0
Prel. interna fakturor	0	0		0	0		0
Kostnader	-544 029	-557 214	-569 988	12 773	-841 763	-854 102	12 339
Resultat	-391 100	-412 059	-426 280	14 220	-625 943	-639 043	13 100

Bilaga 2 Verksamhetsrapport

Verksamhet (tkr)	Utfall perioden 2023	Utfall perioden	Budget perioden	Avvikelse perioden	Prognos helår	Budget helår	Avvik. helår
Nämnd- och styrelseverksamh.	-741	-564	-855	291	-883	-1 283	400
Vård och omsorg äldre/funkt	-160 906	-183 717	-183 178	-539	-280 504	-273 827	-6 677
Insatser enligt LSS och SFB	-126 203	-132 096	-136 205	4 110	-200 209	-204 761	4 551
Färdtjänst/riksfärdtjänst	-221	-266	-263	-2	-397	-395	-2
Förebyggande verksamhet äldre	-1 388	-671	0	-671	-671	0	-671
Institutionsvård för Vuxna	-4 957	-3 924	-2 436	-1 488	-6 062	-3 654	-2 408
Institutionsvård-barn o ungdom	-5 926	-3 651	-4 701	1 050	-5 377	-7 052	1 675
Familjehemsvård,barn o ungdom	-14 245	-11 946	-14 611	2 665	-17 580	-21 917	4 336
Övr öppna insats. vuxna missbr	-1 047	-1 006	-1 143	136	-1 570	-1 708	137
Öppna insatser, barn o unga	-8 039	-6 767	-7 724	956	-10 449	-11 786	1 337
Övrig vuxenvård. Ej missbruk	-3 726	-2 551	-2 233	-318	-3 620	-3 351	-269
Ekonomiskt bistånd	-18 460	-17 605	-19 515	1 911	-27 197	-29 273	2 076
Familjerätt	-250	-154	-319	165	-147	-479	332
Flyktingmottagning	-830	-1 257	-7	-1 250	-1 143	0	-1 143
Förvaltnings/myndighetskontor	-44 162	-45 884	-53 088	7 204	-70 131	-79 558	9 427
SUMMA	-391 100	-412 059	-426 280	14 220	-625 943	-639 043	13 100

Bilaga 3 Följetal

Avvik (+) fler än budget (-) färre än budget	Utfall 2023-08	Utfall 2024-08	Budget 2024-08	Avvik. period	Prognos 2024	Budget 2024	Avvik. helår
Äldreomsorg							
Hemtjänst, timmar ¹	88 789	98 803	92 352	6 451	148 205	138 528	9 677
Permanent/korttid/växel, antal årsplatser	223	225	226	-1	226	226	0
Insatser för personer med funktionsneds.							
Gruppbostad, antal årsplatser	90	91	97	-6	91	97	-6
Daglig verksamhet, antal årsplatser	102	120	104	16	120	104	16
Personlig assistans/avlösare/ledsagare, timmar	21 851	25 749	26 360	-611	38 624	39 540	-917
Korttidsvistelse, antal årsplatser	25	24	25	-1	24	25	-1
Boendestöd, timmar ²	8 615	9 141	9 400	-259	13 712	14 100	-389
Insatser för vuxna missbrukare							
Behandlingshem (SoL/LVM), årsplatser	6	4	4	0	4	4	0
Boende vuxna missbruk, årsplatser	0	0	0	0	0	0	0
Öppenvårdsinsatser, med/utan biståndsbeslut	..	70	67	3	105	100	5
Övrig vuxenvård							
Boende/behandlingshem	9	6	6	-1	6	6	-1
Boendestöd, timmar	1 271	627	960	-333	941	1 440	-500
Insatser för barn och unga							
Institutionsvård, årsplatser	8	7	7	0	7	7	0
Familjehem/jourhem, årsplatser	39	39	46	-7	39	46	-7
Kontaktperson/kontaktfamilj ³	..	33	30	3	33	30	3
Öppenvårdsinsatser, med/utan biståndsbeslut	..	93	213	-120	140	320	-180
Försörjningsstöd							
Försörjningsstöd, antal hushåll	178	170	178	-8	167	178	-11
Ensamkommande och nyanlända							
Ensamkommande barn och unga, årsantal	10	6	6	0	6	6	0
Nyanlända vuxna och barn, årsantal	150	33	14	19	29	14	15
¹ Omfattar även personer under 65 år							
² Omfattar även personer över 65 år							
³ Omfattar även kvalificerad kontaktperson							

Bilaga 4 Investeringar

Projekt	Ursprunglig årsbudget	Budget överförd från föreg år	Budget till/från annan nämnd	Omdisponering inom nämnd	TOTAL INVESTERINGS- BUDGET	Ack utfall period	Progno s helår	Avvi k helår	Prognos slutår
Lokalanpassn. oföruts. brukarbehov	200	0	0	0	200	0	0	200	2024
Inventarier	1 200	0	0	0	1 200	0	1 200	0	2024
Välfärdsteknik	300	0	0	0	300	0	100	200	2024
SUMMA	1 700	0	0	0	1 700		1 300	400	